

hvilken lokomotivet går, og som frembringer hin snøften.

Og således er det med synden. Tilstanden i synden er i dybeste forstand synden, de enkelte synder, ikke syndens fortsættelse, men udtrykket for syndens fortsættelse; i den enkelte nye synd bliver syndens fart blot sanselig mere til at bemærke. Tilstanden i synden er den værre synd end de enkelte synder, er synden. Og således forstået gælder det, at tilstanden i synden er syndens fortsættelse, er ny synd. I almindelighed forstår man det anderledes, man forstår det som, at den ene synd føder ny synd af sig. Men det har en langt dybere grund, den, at tilstanden i synden er ny synd.

Det er psykologisk mesterligt, hvad Shakespeare lader Macbeth sige (3. akt, anden scene): "Gerninger, der er udsprunget af synd, får kun kraft og styrke gennem synd". Det vil sige, synden er indenfor sig selv en konsekvens, og i denne det ondes konsekvens i sig har den også en vis kraft. Men til en sådan betragtning kommer man aldrig, når man blot ser på de enkelte synder. De fleste mennesker lever vistnok med alt for lidt bevidsthed om dem selv, til at have en forestilling om hvad konsekvens er; det vil sige, de eksisterer ikke qua ånd. Deres liv består, enten i en vis barnlig, elskelig naivitet eller i pjattethed, af sådan noget handling, noget tildragelse, dit og dat; nu gør de noget godt, og så igen noget galt, og så begynder de atter forfra; nu er de fortvivlede en eftermiddag, måske tre uger, men så er de frisk fyre igen, og så igen en dags tid fortvivlede. De leger så at sige med i livet, men de oplever aldrig det at sætte alt ind på et, kommer aldrig til forestillingen om en uende-

Ældre tegning (1845) med en scene fra Shakespeares tragedie "Macbeth" (skrevet og uopført 1606), der bygger den historiske kong Macbeth af Skotland (egentlig: Mac Bethad mac Findláich, o. 1005-1057; konge fra 1040). Shakespeares fremstilling af Macbeth er væsentlig forskellig fra den historiske persons liv og virke. I den scene, som Kierkegaard skriver om, taler Macbeth til sin hustru, Lady Macbeth, om mordene på henholdsvis kong Duncan og general Banquo, om at "den ene synd føder en ny synd af sig". I øvrigt regnes rollen som Lady Macbeth, som en af de mest krævende teaterroller der findes, idet den følelsesmæssigt er omfattende; hun er kold og ondsindet, og hun manipulerer iskoldt med sin mand, kong Macbeth. Kierkegaard har formentlig set "Macbeth" på Det Kongelige Teater, idet den i hans levetid blev opført adskillige gange. Læst stykket har han også, idet han som nævnt havde Shakespeares samlede værker (dog på tysk) i sit bibliotek.

lig konsekvens i sig. Derfor er der mellem dem bestandigt kun tale om det enkelte, enkelte gode gerninger, enkelte synder.

Enhver eksistens, der er under bestemmelsen ånd, selv om den kun er på eget an- og tilsvær, har væsentlig konsekvens i sig og konsekvens i et højere, i det mindste i en ide. Men en sådan frygter igen uendeligt enhver inkonsekvens, fordi han har en uendelig forestilling om, hvad følgen kan blive, at han kunne rives ud af det totale, hvori han har sit liv. Den mindste inkonsekvens er et uhyre tab, thi han taber jo konsekvensen; i samme øjeblik er måske trylleriet løst, den hemmelighedsfulde magt, der bandt alle kræfterne i harmoni, afmatet, springfjederen afspændt, det hele måske et kaos, hvor kræfterne kæmper mod hinanden, til selvets lidelse, men hvori der ingen, ingen overensstemmelse er med sig selv, ingen fart, ingen heftighed.

Det uhyre maskineri, som i konsekvensen var så føjeligt i sin jernstyrke, så smidigt i al sin kraft, er i uorden og jo ypperligere, jo grandiosere maskineriet var, desto frygteligere er virvaret. Den troende, der altså hviler i, har sit liv i det godes konsekvens, har en uendelig frygt for end den mindste synd; thi han har uendeligt at tabe. De umiddelbare, de barnlige eller barnagtige mennesker har intet totalt at tabe, de taber og vinder bestandigt blot i det enkelte, eller det enkelte. Men som med den troende, således også med modbilledet, den dæmoniske, i forhold til syndens konsekvens i sig. Som drankeren stadigt vedligeholder rusen fra dag til dag, af frygt for den standsning, den mathed, der ville indtræde, og dennes mulige følger, hvis han en dag blev ganske ædru: Således den dæmoniske. Ja, som den gode, hvis en trådte fristende til ham, fremstillende syn-